

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 24 listopada 2016 roku

ZEW.422.41.2016.JK

**Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej**

Szanowna Pani Minister,

pragnę zwrócić uwagę Pani Minister na dwa problemy związane z finansowaniem jednostek systemu oświaty. Pierwszy z nich jest dobrze znany Ministrowi Edukacji Narodowej (od 2014 roku współpracuję w tym zakresie z resortem edukacji) i dotyczy subwencji przeznaczonej na finansowanie działalności młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Drugi natomiast dotyczy sposobu dotowania przez jednostki samorządu terytorialnego niepublicznych przedszkoli integracyjnych.

Z algorytmu stanowiącego załącznik do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2017 wynika, że w 2017 r. planuje się ustalenie wagi dla wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, skierowanych, lecz niedoprowadzonych do ośrodka – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy na poziomie 3,000 (P₄₆), zaś dla wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, którzy korzystają z zakwaterowania w tych ośrodkach – wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy na poziomie 10,000 (P₄₇). W ocenie Rzecznika Praw Dziecka wskazana dysproporcja w finansowaniu tej grupy wychowanków może niekorzystnie wpłynąć na pracę ośrodków.

Gotowość do przyjęcia skierowanego wychowanka rodzi określone skutki finansowe, bo oznacza konieczność zapewnienia mu miejsca w grupie wychowawczej i klasie szkolnej, a więc zatrudnienia odpowiedniej liczby pracowników, w tym specjalistów. Jedyne nakłady finansowe, których ośrodek nie ponosi z powodu nieobecności nieletniego, to koszty związane z jego wyżywieniem czy koszty tzw. „mediów” (zużycie wody, prądu).

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka określenie tak niskiej wagi subwencji (na poziomie 3,000) będzie wiązało się z koniecznością pokrycia ww. kosztów z dotacji przekazanej na wychowanków faktycznie przebywających w ośrodku. Doprowadzi to do zmniejszenia środków finansowych na wykonywanie zadań, do których młodzieżowe ośrodki wychowawcze zostały powołane, czyli specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i resocjalizacji przez zatrudnionych specjalistów. Nie należy zapominać, że młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla dzieci już od 13. roku życia, a przebywający tam wychowankowie są niedostosowani społecznie i wymagają specjalistycznych oddziaływań resocjalizacyjnych. W orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanych przez zespoły orzekające w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, wskazywane są zalecenia do pracy z dzieckiem, których realizacja wymaga zatrudnienia wielu specjalistów, co wiąże się z określonymi kosztami. Podnoszenie jakości pracy oraz efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych będzie możliwe wyłącznie wtedy, gdy w placówce będzie zatrudniona odpowiednio wykwalifikowana kadra. Liczba osób pracujących z młodzieżą musi być także adekwatna do liczby przebywających w ośrodku dzieci. Ograniczenie środków finansowych na ten cel może uniemożliwić realizację oddziaływań wychowawczych i resocjalizacyjnych na najwyższym poziomie.

Powyższy problem Rzecznik Praw Dziecka podnosił w wystąpieniu z 14 listopada 2014 roku, skierowanym do Ministra Edukacji Narodowej, w wystąpieniu z 7 lipca 2015 r., adresowanym do Przewodniczącego Komisji Sejmowej Edukacji Nauki i Młodzieży, a także w wystąpieniu z dnia 8 października 2015 r. do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów, podanym do wiadomości Ministra Edukacji Narodowej. W tej sprawie odbyły się także liczne spotkania zainicjowane przez Rzecznika z udziałem kierownictwa Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz przedstawicieli samorządów i dyrektorów zarządzających tymi placówkami. Opinia wszystkich podmiotów biorących udział w spotkaniach była jednoznaczna, zgodna z wyżej przedstawionym stanowiskiem Rzecznika.

Brak odpowiednich środków finansowych na tworzenie miejsc dla skierowanych do ośrodków, a jeszcze do nich nieprzybyłych, uniemożliwi organizację pracy z wychowankami na właściwym poziomie, a co za tym idzie znacznie utrudni realizację standardów wypracowanych przez powołany przez Rzecznika Praw Dziecka *Zespół do Spraw Standaryzacji Pobytu Dzieci w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych oraz Młodzieżowych Ośrodkach Socjoterapii w Zakresie Edukacji*, zawartych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2015 r. *w sprawie rodzajów i szczegółowych*

zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1872). Warto pamiętać, że powodzenie tego przedsięwzięcia w dużej mierze zależy od zapewnienia właściwego finansowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Przechodząc zaś do drugiego zagadnienia związanego ze sposobem finansowania oświaty, chciałbym zwrócić uwagę Pani Minister na sposób dotowania przez jednostki samorządu terytorialnego niepublicznych przedszkoli integracyjnych.

Z otrzymywanych przez Rzecznika informacji wynika, że zmiany dokonane ustawą z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1010) uniemożliwiły gminom obliczanie wysokości dotacji na dzieci pełnosprawne w przedszkolach integracyjnych na podstawie wydatków ustalonych tylko dla tych przedszkoli, a zobligowały do ustalenia ww. wysokości na podstawie wydatków we wszystkich prowadzonych przedszkolach (ogólnodostępnych, specjalnych i integracyjnych), co powoduje zrównanie wysokości dotacji dla niepublicznych przedszkoli integracyjnych z niepublicznymi przedszkolami ogólnodostępnymi. W następstwie zmian od 1 stycznia 2017 r. (data wejścia w życie ww. przepisów), organy prowadzące niepubliczne przedszkola integracyjne otrzymają niższą dotację.

Niewątpliwie wydatki na prowadzenie przedszkola integracyjnego są wyższe od tych ponoszonych na utrzymanie przedszkola ogólnodostępnego. Dodatkowe koszty w przedszkolu integracyjnym generowane są np. przez: konieczność zatrudnienia dodatkowych nauczycieli i specjalistów, czy mniejszą liczebność dzieci w oddziałach.

W opinii zgłaszających, znowelizowane przepisy ustawy o systemie oświaty, uniemożliwią dalsze objęcie dzieci z niepełnosprawnością opieką i kształceniem w niepublicznych przedszkolach integracyjnych, gdyż będą one likwidowane, a także wpłyną negatywnie na propagowanie idei wczesnej integracji.

Wobec powyższego, na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2086), zwracam się do Pani Minister o rozważenie – w toku trwających obecnie prac nad treścią rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2017 - możliwości podniesienia wartości wagi subwencji przeznaczonej dla wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, skierowanych, lecz niedoprowadzonych do ośrodka, tak aby jej wysokość była adekwatna do specyfiki pracy

ww. placówek, a realizacja oddziaływań wychowawczych zagwarantowana na najwyższym poziomie, zaś prawa dziecka należycie chronione.

Zwracam się także o analizę problemu dotowania przedszkoli niepublicznych i przedstawienie stanowiska w zakresie możliwych sposobów określania dotacji udzielanej z budżetu jednostek samorządu terytorialnego na pełnosprawnych wychowanków niepublicznych przedszkoli integracyjnych przed 1 stycznia 2017 r. i po tej dacie.

→ wypracować ocenę
Marek Jankowski